

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

STOP

◆ ◆ ◆
O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

STOP to takie ciekawe słowo – ba! żeby to było jedno słowo! Tak jak „trzy razy księżyc obrócił się złoty”, tak też w polszczyźnie aż trzy są STOPY. STOP może być wykrzyknikiem: jest wtedy nieodmienny i używany w funkcji rozkaznika: Stop! Gdzie leżesz?! Życie ci niemiłe? (W tej postaci STOP jest zapożyczeniem z angielskiego, choć równie dobrze można go traktować jako internacjonalizm, występuje bowiem w wielu językach i jest powszechnie używany i rozumiany).

STOP może być też rzeczownikiem i oznaczać ‘substancję metaliczną otrzymywaną przez stopienie dwóch lub więcej metali’, np. stop miedzi, cynku i ołowiu; wykorzystanie stopów metali szlachetnych w jubilerstwie. (Ten STOP jest wyrazem rodzimym: derywatem utworzonym od czasownika STOPIĆ).

STOP może być również rzeczownikiem o takim pochodzeniu jak STOP wykrzyknikowy, a więc bazującym na angielskim słowie o ogólnym znaczeniu ‘zatrzymywać, zatrzymać’. Ten STOP ma najwięcej znaczeń: ‘światło hamowania w pojeździe’, np. włącz stop; proszę włączyć światła stopu; ‘autostop’, np. mają zamiar objechać Polskę stopem w te wakacje; ‘przełom czołowo-nosowy u psa’, czyli miejsce, w którym linia czoła przechodzi w linię grzbietu nosa (pyska), np. wyrazisty stop; suka o pięknej głowie, z łagodnie zaznaczonym stopem. (Ten STOP – w przeciwieństwie do poprzedniego STOPU – nie ma form liczby mnogiej, jest rzeczownikiem singulare tantum).

STOP jest bardzo dobrym przykładem do wskazania różnicy pomiędzy homonią a wieloznacznością. Trzy leksemy o postaci hasłowej STOP są trzema homonimami – każdy z nich ma bowiem inne pochodzenie, reprezentuje inną część mowy, ma inną fleksję. Ostatni leksem STOP – rzeczownik singulare tantum – jest wyrazem wieloznacznym, ma bowiem co najmniej trzy znaczenia. A może znacie jeszcze inne znaczenia rzeczownika STOP, które można by dopisać do tego hasła?